

ALVORLIG: Tusenvis av nordmenn kan ha fått alvorlige helseplager, hevder Gaute Flatheim. Foto: Bjørn Runar Sodeland.

Fukt i isolasjon gir helseplager

Feilisolering av boliger kan ha påført flere tusen nordmenn alvorlige helseplager. Det hevder innemiljøspesialist Gaute Flatheim.

TEKST: BJØRN RUNAR SODELAND

BOLIGHUS PÅ ORRE PÅ JÆREN: Hvis veggen her er isolert med mineralull helt inntil betongen, flyttes kondenspunktet fra betongen og inn til sjiktet mellom betong og isolasjon. I så fall blir det muggsoppvekst. Ofte finnes streptomyceter under slike forhold. Her må veggen åpnes for kontroll.

ENEBOLIG PÅ KARMØY: Isolasjonen har ligget helt inntil Asfaboard/betong. Pegasus Lab. AB fant høye konsentrasjoner av mikroorganismer, og analyseresultatet indikerer mikrobielle skader.

– Kunnskapsnivået her i landet når det gjelder bygningsfysikk og helse er meget lavt. Jeg overdriver ikke når jeg sier at flere tusen nordmenn kan ha fått alvorlige helseplager på grunn av feilisolerte vegger, sier Flatheim.

Daglig kommer han i kontakt med fortvilte huseiere som sliter med uforklarlig tretthet, hodepine og slimhinneirritasjoner. Enkelte har også seriøse luftveisproblemer, svie eller kløe i øynene, og leddsmerter. På eget initiativ har Flatheim nå forsøkt å kartlegge fellesnevneren i noen av sakene han har vært borti, og konklusjonene er klar: feilisolering fører til alvorlige plager og sykdom blant beboerne.

Innvendig isolasjon

Problemet Flatheim har påvist er knyttet til innvendig isolasjon under og mot terreng. Isolasjonen er blitt lagt helt inntil yttervegg av betong, og veggen har deretter blitt kledd innvendig. Dette har ført til kondens i veggen mellom betong og isolasjon. Når veggen er blitt åpnet, har isolasjonen i mange tilfeller ligget klistret inntil betongen.

– Problemet som oppstår når veggen isoleres på denne måten, er at kondens vandrer inn mellom betong og isolasjon. Dette fører til mikrobiell vekst, som igjen gir helseproblemer, sier Flatheim.

I prøver sendt inn til det svenske laboratoriet Pegasus, har det i tillegg til muggsoppvekst blitt funnet en bakterie, streptomycetes, som danner et jordduftende stoff mange forbinder med typisk

mugglukt eller kjellerduft. Dette er en bakterie det er svært vanskelig å sanere, og selv om det ikke er vitenskapelig bevist, mener Flatheim den kan være en utløsende faktor i forbindelse med helseproblemene mange av hans kunder opplever.

Klar over problemet

Sintef-Byggforsk er klar over at innvendig isolasjon bygningsteknisk er et problem, og anbefaler i de fleste tilfeller utvendig isolering av kjellervegger.

– Vi har i hvert fall i 10-15 år anbefalt utvendig isolering under bakkenivå, og det er gode grunner til det, sier Sverre Holøs i Sintef-Byggforsk. Han er ikke i tvil om at denne typen løsninger lett skaper et fuktproblem, og mener også at det er en klar sammenheng mellom fukt-skader og helseproblematikk. Det bekrefter også overlege Jan Vilhelm Bakke i Arbeidstilsynet, som i en årrekke har jobbet med spørsmål knyttet til innemiljø og helse.

– Fukt-skader i bygg er uakseptabelt. Vi vet at fukt fører til astma, allergi og luftveisinfeksjoner, derfor bør byggebransjen ta dette seriøst.

Flatheim mener det hele er et spørsmål om kunnskapsmangel.

– Det er sjokkerende at dette problemet fortsatt dukker opp i nybygg og ved rehabilitering. Etter min mening har norsk byggebransje seriøse mangler når det gjelder kunnskap, informasjon og opplæring knyttet til fuktproblematikk, sier Flatheim. brs@huseierne.no